

P. S. Science & H. D. Patel Arts College, Kadi
Internal Examination
B.A. Semester:II

Sanskrit-EO-106 (भर्तृहरिविरचितम्-नीतिशतकम्)

Total Marks: 40

Time: 09:00 To 1100

Date: 09-03-2019

प्रश्न-1 नीचेनामांथी गभेते त्रए श्लोकोनुं भाषांतर करे. 6

(1) शिरःशार्वं स्वर्गात्पतति शिरसस्तत्क्षितिधरं

महीघ्रादुत्तुङ्गादवनिमने शचाऽपिजलधिम
अधोऽधो गङ्गोयं पदमुपगता स्तोकमथवा
विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः ॥

(2) विद्वा नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं

विद्वाभोगकरी यशः सुखकरी विद्वागुरुणां गुरुः ।
विद्वा बन्धुजनो विदेशगमने विद्वा परं दैवतं
विद्वा राजसु पूजिता न तु धनं विद्वाविहीनः पशुः ॥

(3) यस्यास्ति वित्तं स नरः कुलीनः

स पण्डितः स श्रुतवान्गुजः ।
स एव वक्ता स च दर्शनीयः
सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ते ॥

(4) मणिः शाणोल्लीढः समरविजयी हेतिनिहतो

मदक्षिणो नागः शरदि सरितः श्यानपुलिनाः ।
कलाशेषश्चन्द्रः सुरतमुदिता बालललना
स्तनिम्न शोभन्ते गलितविभवाश्चार्येषु जनाः ॥

(5) शशी दिवसधूसरो गलितयौवना कामिनी

सरो विगतवारिजं मुखमनक्षरं स्वाकृतेः ।
प्रमुर्धनपरायणः सततदुर्गतः सज्जनो
नृपाङ्गणगतः खलो मनसि सप्त शल्यानि मे ॥

प्रश्न-2 गभेते वे ससंदर्भ समजावो. 4

(1) न्न तु प्रतिनिविष्टमुखजनचित्तमाराधयेत् ।

- (૨) વિશેષતઃ સર્વવિદાં સમાજે વિમૂષણં મૌનમપણ્ડિતાનામ્ ।
 (૩) સત્સંગતિઃ કથય કિં ન કરોતિ પુસામ્ ।
 (૪) છાપેવ મૈત્રીં ચલસજ્જનામ્ ।

પ્રશ્ન-૨ ભર્તૃહરિના જીવન અને સમય વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. ૧૪
 અથવા

પ્રશ્ન-૨ (ગમેતે બે ટૂંકનોંધ લખો)

- (૧) ભર્તૃહરિના શતકો
 (૨) મૈત્રીની મહત્તા
 (૩) વિદ્યાનો મહિમા
 (૪) ભર્તૃહરિની શૈલી

પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ છ પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો. ૧૨

- (૧) નીતિશંતકના પ્રારંભમાં કવિ કોને પ્રણામ કરે છે? શામાટે ?
 (૨) મુક્તક કોને કહેવાય?
 (૩) ભર્તૃહરિના મતે કોને સમજાવી શકાતા નથી?
 (૪) ભર્તૃહરિના મતે સજ્જનોમાં કયા ગુણ હોય છે?
 (૫) ભર્તૃહરિના મતે કેવા લોકો વ્યવહારમાં કુશળ ગણાય છે?
 (૬) ભર્તૃહરિના મતે કોણ કોણ પોતાની કૃશતાને કારણે શોભે છે?
 (૭) કયા છ ગુણોથી રાજ્યાશ્રયને ફાયદો છે?
 (૮) દુર્જનોની મૈત્રી કોના જેવી હોય છે